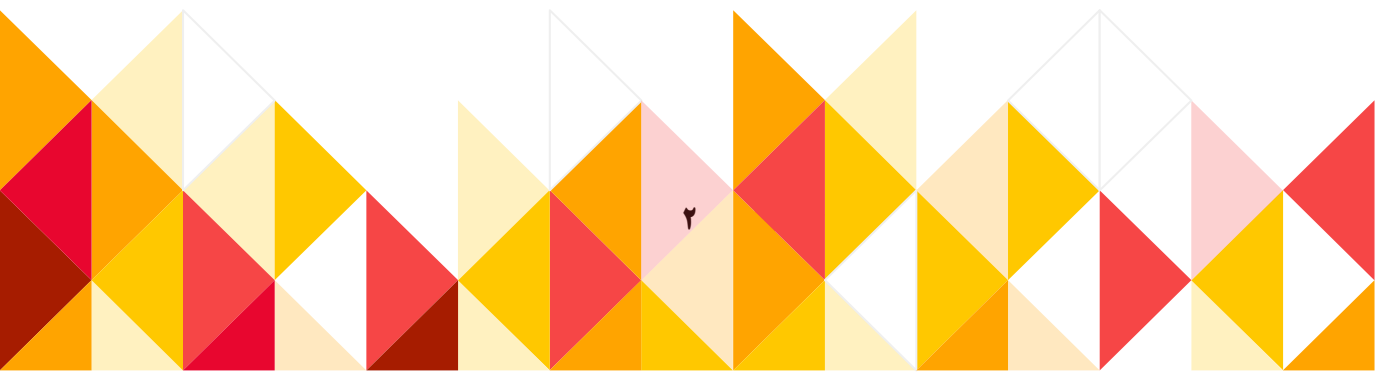

مدرسه خوانا

ارتقای مهارت‌های خواندن، نوشتن و آداب زندگی
دانش‌آموزان دوره ابتدایی

بیان مسئله و اهمیت موضوع

وقتی درباره آموزش و پرورش بحث می شود، چند محور مشترک و بسیار اساسی وجود دارد:

۱. دوره ابتدایی دوره طلایی و پنجره فرصت آموزش و پرورش است. زیرا سنین کودکی و دوره ابتدایی، دوره پایه ریزی ساختار شخصیتی و رفتاری کودک، شکل گیری رشد عقلانی، اجتماعی و عاطفی و شخصیت آدمی و توسعه مهارت‌های بنیادی و حرکتی فرزند آدمی است. به این دلایل است که پیامبر اکرم(ص) یادگیری در دوره کودکی را همانند حکاکی بر سنگ می‌دانند (العلم فی الصغر کالنقش فی الحجر)

۲. مهارت‌های چهارگانه زبانی (خواندن و نوشتن، گوش دادن و صحبت کردن)، حساب کردن و آداب و مهارت‌های زندگی، هدف‌های اصلی و اساس و پایه آموزش و پرورش، به ویژه در دوره ابتدایی را تشکیل می‌دهند. خواندن و نوشتن براساس مبانی دینی ما سرآغاز حرکت انسان به عنوان اشرف مخلوقات در مسیر تربیت ربوبی هستند. از این رو اولین خطاب خداوند متعال به پیامبر عظیم الشان اسلام «اقراء» می‌باشد که دستوری بر خواندن است. پژوهش‌های متعددی بر اهمیت مهارت‌های خواندن و نوشتن در دوره ابتدایی صحه می‌گذارند و صاحب‌نظران بر این موضوع تاکید دارند که زبان و توانایی‌های چهارگانه زبانی از ابزارهای کلیدی برقراری ارتباط و زیربنای فعالیت‌های آدمی هستند، و بخش قابل توجهی از فرایند تبادل افکار، احساسات، اطلاعات و دانش بشری، رمزگشایی کلمات و متن‌های ناآشنا، دستیابی به ذخایر بی‌انتهای تجربه بشری، کسب آداب و مهارت‌های اجتماعی مانند تعامل با دیگران، تشکر و قدردانی، گوش‌دادن به دیگران و انتقال فکر به وسیله آن‌ها انجام می‌گیرد. علاوه بر آن، یادگیری زبان و مهارت‌های خواندن و نوشتن وسیله یادگیری‌های دانش‌آموزان در حوزه‌های مختلف مانند ریاضی، علوم، جغرافی، تاریخ و غیره، تفکر و حل‌مسئله، رشد مهارت‌های کودکان و توانایی تحصیلی آن‌ها، یا به تعبیری دقیق‌تر، کلید تمام یادگیری‌ها هم هست (وایلد، مایوکس و ادموندز، ۲۰۰۸؛ پیتان، ۲۰۱۷). همچنین یادگیری آداب و مهارت‌های زندگی در این دوره خشت اول زندگی اجتماعی افراد محسوب می‌شود و با یادگیری آن‌ها می‌توان انتظار داشت فرد در زندگی خانوادگی و اجتماعی نقش مفید و سازنده‌ای داشته باشد. بنابراین یادگیری زبان و مهارت‌های زبانی و آداب و مهارت‌های زندگی می‌تواند آینده تحصیلی و اجتماعی فرد را تضمین و عدم یادگیری آن سبب شکست تحصیلی یا اجتماعی دانش‌آموز در آینده شود. از سوی دیگر، ایران کشور چندفرهنگی است و اقوام مختلف با زبان‌ها و فرهنگ‌های گوناگون در طول زمان زندگی مسالمت‌آمیز با یکدیگر داشته‌اند. بر اساس ماده ۱۵ قانون اساسی آموزش زبان و خط فارسی برای تمام ایرانیان به عنوان عنصر وحدت‌آفرین و انسجام‌بخش فرهنگی یک وظیفه ملی است که باید به آن پرداخته شود.

۳. وضعیت موجود سطح مهارت‌های ۴گانه زبانی (خواندن و نوشتن، گوش دادن و صحبت کردن) و آداب و مهارت‌های زندگی دانش‌آموزان دوره ابتدایی مناسب نیست. یافته‌های پژوهشی ارزشیابی‌های ملی از وضعیت خواندن و نوشتن دانش‌آموزان در دوره‌های مختلف از ضعف‌های قابل توجه در این زمینه‌ها حکایت دارد. برای مثال، یافته‌های سلسبیلی (۱۳۹۸) درباره برنامه درسی فارسی دوره اول ابتدایی نشان می‌دهد مهارت خواندن دانش‌آموزان پایین‌تر از سطح تسلط نسبی (خوب و خیلی خوب) قرار دارد. مهارت نوشتن آن‌ها نیز در حد تسلط محدود و نسبتاً ضعیف است و دانش‌آموزان بیشترین کمبود و ضعف را از نظر تسلط بر مهارت‌های دست خط تحریری دارند. یافته‌های عباسی، دانشگر و خسروی (۱۳۹۸) از ضعف کلی دانش‌آموختگان دوره متوسطه حکایت دارد که ریشه‌های آن را باید در دوره ابتدایی جستجو نمود. علاوه بر این، یکی از مهم‌ترین دلایل تکرار پایه دانش‌آموزان پایه‌های پایین‌تر، ضعف اساسی آن‌ها در خواندن و نوشتن و آداب و مهارت‌های زندگی است. به عبارتی می‌توان گفت هرچند دانش‌آموزان در حال حاضر به مدرسه می‌روند و در خلال برنامه درسی خواندن و نوشتن می‌آموزند اما این بیشتر شامل توانایی روخوانی و رونویسی است و دانش‌آموزان به سطح مهارت در موضوع بسیار مهم خواندن و نوشتن دست پیدا نمی‌کنند. نتایج دانش‌آموزان ایرانی در آزمون بین‌المللی خواندن و نوشتن (پرلز) نیز تأییدی بر این وضعیت است. جدول ۱ وضعیت کشور را در دوره‌های مختلف آزمون پرلز نشان می‌دهد:

جدول ۱: روند پیشرفت خواندن دانش‌آموزان پایه چهارم ایرانی در آزمون پرلز

سال	رتبه ایران	نمره ایران	تعداد کشورها	نمره میانگین بین‌المللی
۲۰۰۱	۳۲	۴۱۴	۳۵	۵۰۰
۲۰۰۶	۴۰	۴۲۱	۴۵	۵۰۰
۲۰۱۱	۳۸	۴۵۷	۴۵	۵۰۰
۲۰۱۶	۴۵	۴۲۸	۵۰	۵۰۰

درباره آداب و مهارت‌های زندگی در دوره ابتدایی نیز پژوهش‌های چندانی وجود ندارد و یافته‌های این پژوهش‌ها نیز متناقض است^۳ و نشان از مسئله بودن آن دارد.

۳- به نحوی که جوادی پور، عزیزی و نوروززاده (۱۳۹۳) نتیجه می‌گیرند مهارت‌های زندگی در محورهای تفکر خلاق، تصمیم‌گیری، ارتباطات اجتماعی، خود آگاهی، همدلی، ارتباط بین فردی، حل مسئله، مقابله با هیجان و مقابله با استرس در دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهرستان‌های استان تهران تحقق یافته‌است، اما یوسفی افراکتی و صمدی (۱۳۹۶)

تعمق در نتایج فوق نشان می دهد که آموزش و پرورش دوره ابتدایی (پیش دبستانی و دبستانی) کشور با یک مسئله بسیار اساسی و اثرگذار مواجه است. مسلماً نظام آموزش ابتدایی با هدف تسهیل یادگیری های پایه و اساسی دانش آموزان شکل گرفته و درصدد تحقق این هدف است و تمامی تلاش ها برای تدوین برنامه های درسی جدید و روشهای نوین یاددهی-یادگیری در این راستا انجام می شود. اما چنین مسئله ای نیازمند توجه ویژه است. بنابراین معاونت آموزش ابتدایی درصدد است تا راهکاری با عنوان «مدرسه خوانا: تقویت و ارتقای تلفیقی، مشارکتی و مدرسه محور مهارتهای چهارگانه زبانی و آداب و مهارت های زندگی» را طراحی و اجرا نماید. طرحی که دارای چند نوآوری بسیار مهم به شرح ذیل می باشد

❖ نوآوری اول: ایجاد تحول در نظام آموزشی براساس چرخش های اساسی و تحول آفرین سند تحول بنیادین یعنی حرکت از حافظه محوری به مهارت محوری و پرورش خلاقیت (راهکار ۳-۱۷ و راهکار ۱-۱۶، مبنی بر اصلاح و به روزآوری روش های تعلیم و تربیت با تاکید بر روش های فعال و خلاق و طراحی فعالیت های یادگیری مهارتی در تمام ساحت های تربیتی) و تغییر نقش معلم به مربی (راهکار ۶-۱۱ راهبری معلمان و تقویت نقش مربی گری آنان) است.

❖ نوآوری دوم: بهره گیری از جدیدترین یافته های علمی در زمینه تغییرات و تحولات آموزشی، یعنی تلفیقی بودن، مشارکتی بودن و مبتنی بودن بر محیط (مدرسه محوری) و انجام عملی طرح براساس آن یافته ۴، که فعالیتی بسیار ضروری و پیچیده است.

❖ نوآوری سوم: بهره گیری از جدیدترین یافته های علمی در زمینه پروژه های آزمایشی است.

معاونت آموزش ابتدایی امیدوار است در اثر انجام این طرح در:

❖ کوتاه مدت: نتایج این طرح سبب بهبود و ارتقای مهارتهای چهارگانه زبانی و آداب و مهارت های زندگی دانش آموزان گروه نمونه (نتایج مستقیم) و یادگیری های دروس دیگر (نتایج غیرمستقیم) شود و راهکاری بومی و ملی برای ارتقای این مهارت ها ارائه شود.

نتیجه می گیرند که موفقیت برنامه آموزش آداب و مهارت های زندگی اسلامی (طرح کرامت) بر کسب توانایی مهارت حل مسئله دانش آموزان نیازمند رشد و بالندگی بیشتری است و اسدالهی، قاسمی زاده و دهقانی (۱۳۹۵) تأیید می کنند که در کتاب مطالعات اجتماعی پایه ششم، به آداب و مهارت های زندگی در سطح متوسط توجه شده است

۴- در این طرح تیم هایی از حوزه ستادی، ادارات کل، مناطق، معلمان، مدیران، والدین و دیگر دست اندرکاران به طراحی و تدوین بسته های آموزشی و روشهای آموزشی مختلف این مهارت ها در کل کشور می پردازند. در گام بعد، در هر استان یا حتی منطقه و مدرسه، با تشکیل تیمی مشابه، از بین بسته ها و روشهای مختلف آموزشی، متناسب با شرایط و امکانات محیطی، موارد عملی تر را انتخاب و اجرا خواهد کرد.

- ❖ میان مدت: با اجرای طرح در جامعه آموزش ابتدایی، جایگاه جمهوری اسلامی ایران در آزمون بین المللی سواد خواندن و نوشتن ارتقا یابد و دانش آموزان ایرانی به جایگاه واقعی خود در سطح جهانی دست پیدا کنند.
- ❖ بلندمدت: دستاوردهای این طرح باعث تقویت زبان ملی در مناطق دوزبانه، توسعه عدالت آموزشی و تربیتی و تقویت هویت اسلامی-ایرانی در کشور شود و کشور با دانش آموختگانی فرهیخته از نظر تحصیلی و اجتماعی به سمت آینده حرکت کند.

مستندات برنامه

- مهم ترین مستندات انجام طرح «مدرسه خوانا» عبارتند از:
- بند دو سیاست های ابلاغی تحولی مقام معظم رهبری : ارتقاء جایگاه آموزش و پرورش به مثابه مهمترین نهاد تربیت نیروی انسانی و مولد سرمایه اجتماعی و عهده دار اجرای سیاست های مصوب و هدایت و نظارت بر آن (از مهد کودک و پیش دبستانی تا دانشگاه) به عنوان امر حاکمیتی با توسعه همکاری دستگاه ها

- راهبرد کلان ۱۰ سند تحول: ارتقاء جایگاه نظام تعلیم و تربیت کشور به عنوان مهمترین نهاد تربیت نیروی انسانی، از پیش دبستانی تا دانشگاه به عنوان امر حاکمیتی با توسعه مشارکت همگانی
- هدف کلان ۷ سند تحول بنیادین: ارتقای اثربخشی و افزایش کارآیی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
- راهکار ۱-۵ سند تحول بنیادین: تعمیم دوره پیش دبستانی به ویژه در مناطق محروم و نیازمند
- راهکار ۳-۵ سند تحول بنیادین: توانمندسازی دانش آموزان مناطق محروم، روستاها، حاشیه شهرها، عشایر کوچ نشین، مناطق دوزبانه با نیاز ویژه
- راهکار ۳-۱۷ سند تحول بنیادین: اصلاح و به روزآوری روش های تعلیم و تربیت با تاکید بر روش های فعال، گروهی، خلاق با توجه به نقش الگویی معلمان.
- اهداف مصوب دوره ابتدایی، به ویژه اهداف ساحت اجتماعی و سیاسی و هدف فراساحتی

اهداف

اهداف کیفی:

- < ارتقای کیفیت آموزش و پرورش دوره ابتدایی و استقرار کامل تربیت تمام ساحتی در دوره پیش دبستان و دبستان
- < رشد مهارت های گوش دادن، گفتن و آداب و مهارت های اجتماعی نوآموزان دوره پیش دبستانی
- < بهبود و ارتقای کیفیت خواندن دانش آموزان در ابعاد درست خوانی، درک مطلب، خواندن انتقادی، نظر دادن، ابراز وجود، ارائه مستقل و غیره.
- < بهبود و ارتقای کیفیت نوشتن دانش آموزان در ابعاد درست نویسی، زیبانویسی، بیان افکار، احساسات و خواسته ها و نگارش خلاق و انتقادی
- < بهبود و ارتقای آداب و مهارت های زندگی دانش آموزان در دو بعدی آداب و مهارت های تجویزی (ادب، صداقت، عزت نفس و مسئولیت پذیری) و نیمه تجویزی (نظم، خوشرویی، مدیریت خشم، مشورت، حل مساله، تفکر نقاد و خلاق)

اهداف کمی:

- تجهیز حداقل ۵ درصد از کلاس های پیش دبستانی به وسایل آموزشی و طراحی مرکز رغبت
- ارتقای سطح عملکرد تحصیلی ۷۰٪ دانش آموزان در ابعاد مختلف مهارت خواندن در ارزشیابی پایانی به سطوح خوب و خیلی خوب ۵
- افزایش سطح عملکرد تحصیلی ۷۰٪ دانش آموزان در ابعاد مختلف مهارت نوشتن در ارزشیابی پایانی به سطوح خوب و خیلی خوب

خروجی و آثار موردانتظار

انتظار می رود پس از انجام طرح مدرسه خوانا، دانش آموز بتواند به توانایی ها و مهارت های زیر دست یابد:

جدول ۲: خروجی و آثار موردانتظار طرح (در کوتاه مدت) در دوره پیش دبستانی

مهارت های زندگی	نوشتن	خواندن	صحبت کردن	گوش دادن
● تشکر می کنند. اجازه می گیرند. خوش اخلاق هستند. عذرخواهی می کنند. هدیه دادن را دوست دارند ● به خود احترام می گذارند. کارها را با نام خدا شروع می کنند. از کلمات مناسب استفاده می کنند ● به دیگران به خصوص پدر و مادر و بزرگتر ها احترام می گذارند.	● به شیوه نقاشی و خط خطی کردن می نویسند. ● داستان یا توصیفی را به دیگران دیکته می کنند تا بنویسند و به نوع نوشتن آن فرد دقت می کنند. ● علامت ها و نمادهای روی قفسه ها و بخش های مختلف کلاس و مدرسه مانند؛ دستشویی، سالن ، ... را در حد نیاز می شناسند	● کتاب های داستان تصویری، نمادها و نشانه ها را با علاقه می خوانند ● جملات ناقص دیگران را کامل می کنند. ● در مورد داستان های مصور صحبت می کنند و قصه پردازی می کنند . ● پیام تصاویر را درک می کنند و آن ها را به هم ارتباط می دهند	● کلمات را به زبان آموزش به طور صحیح ادا می کنند. ● در صحبت ها و توصیف های روزمره جملات و عبارات کوتاه مناسب را به کار می بندند. ● درباره وقایع و حوادثی که رخ می دهد می تواند به زبان کودکانه صحبت کنند. ● از سخن خودمحور به گفت و گوی دوسویه حرکت می کند	● به راحتی با دیگران درباره ی احساسات و افکار خود گفت و گو می کنند (توصیف خود توصیف اشیا، رویدادها و روابط) ● از طریق گوش دادن به داستان، اشعار داستان پردازی و قافیه سازی می کنند. ● صداهای مطبوع را از نامطبوع تشخیص می دهند.

جدول ۳: خروجی و آثار موردانتظار طرح (در کوتاه مدت) در دوره دبستان

۵- تحقق این اهداف از مطالعه آزمایشی پیش آزمون-پس آزمون با گروه گواه، پس از اجرای طرح در یک سال تحصیلی سنجیده خواهد شد.

بعد خواندن	بعد نوشتن	بعد مهارت‌های اجتماعی
- متون فارسی (اعم از نثر و شعر) را درست، روان، با مکث، لحن و آهنگ و سرعت مناسب بخواند، پیام آن را درک کند و به سؤال‌های استنباطی و تلفیق اطلاعات متن پاسخ دهد. - شعرهای تعیین شده در کتاب های درسی را حفظ کند - متون فارسی (اعم از نثر و شعر) را با نگاهی نقادانه بخواند، ترتیب رویدادهای متن، اطلاعات آشکار و زوایای پنهان و مزایا و کاستی های آن را بیان کند یا به صورت مکتوب بنویسد. - متون فارسی (اعم از نثر و شعر) را بصورت مستقل ارائه و ابراز وجود نماید.	- متناسب با پایه تحصیلی، بتواند قلم را به درستی در دست گرفته و درباره یک متن خواسته شده، آموخته ها، احساسات یا عواطف خود، یا موضوعات درسی-علمی به صورتی خوانا، زیبا و درست بنویسد و از علائم ویرایشی و نگارشی به نحو صحیح استفاده کند. - متناسب با پایه تحصیلی، بتواند جمله های متنوع و متعدد، بندهای مختلف و متن های بلند درباره یک موضوع بنویسد. - فعالیت‌های املايي را به درستی انجام دهد - افکار، ایده ها، احساسات و خواسته های خود را بصورت مکتوب ابراز کند. - متون فارسی را خلاصه نویسی کرده یا برداشت و تفسیر خود از متن یا شعر را به صورت مکتوب بنویسد. - درباره یک موضوع مشخص، ایده ها و تخیلات خود را بنویسد، داستان پردازی کند، گزارش بنویسد، شعر بگوید، مثل مربوط را بیابد و بنویسد یا ...	از آداب و مهارت های مختلف اجتماعی موردنظر آگاه شده، آن‌ها را یاد بگیرد و در موقعیت های مختلف بکار ببندد. (متناسب با سه سطح کسب شایستگی)

شمولیت برنامه و گستره اجرا

نمونه‌های مدنظر این طرح، با معیارهای معرف بودن برای جامعه مدنظر و رعایت تنوع کامل و جنسیتی (دولتی-غیردولتی، شهری، روستایی، عشایری و چندپایه)، در سطح ۵٪ مدارس ابتدایی، به شرح جدول زیر تعریف شده است:

جدول ۴: خروجی و آثار موردانتظار طرح (در کوتاه مدت)

استان	۵٪ پیش دبستانی	۵٪ مدارس
سیستان و بلوچستان	۵۸۵	۲۰۰
فارس	۱۴۶	۲۰۸
قزوین	۳۴	۵۰
قم	۲۶	۳۲
کردستان	۱۱۱	۹۶
کرمان	۱۱۶	۱۶۵
کرمانشاه	۸۶	۱۲۲
کهگیلویه و بویراحمد	۴۲	۸۴
گلستان	۷۸	۷۲
گیلان	۶۱	۱۰۵
لرستان	۱۲۰	۱۴۵
مازندران	۱۵۱	۱۱۲
مرکزی	۲۵	۶۰
هرمزگان	۱۱۱	۱۰۵
همدان	۷۹	۷۷
یزد	۳۴	۴۲
جمع	۳۵۰۸	۳۳۵۵

استان	۵٪ پیش دبستانی	۵٪ مدارس
آذربایجان شرقی	۱۷۱	۱۹۳
آذربایجان غربی	۱۵۶	۱۶۴
اردبیل	۶۲	۷۵
اصفهان	۱۱۹	۱۴۸
البرز	۲۳	۵۲
ایلام	۲۳	۳۸
بوشهر	۲۵	۵۰
تهران (شهر تهران)	۵۸	۹۹
تهران (شهرستان ها)	۵۳	۹۴
چهارمحال و بختیاری	۷۰	۵۲
خراسان جنوبی	۷۳	۵۸
خراسان رضوی	۱۶۴	۲۶۴
خراسان شمالی	۱۰۱	۶۰
خوزستان	۵۳۹	۲۵۶
زنجان	۴۶	۵۴
سمنان	۲۰	۲۳

فرایندها و مراحل اجرایی

طرح مدرسه خوانا طی فرایند زیر انجام خواهد شد:

- طراحی و تدوین:
 - ✓ اهداف طرح
 - ✓ برنامه زمانی، دستورالعمل ها، راهنما و پروتکل های لازم
 - ✓ نحوه اجرای طرح (اطلاع رسانی، پشتیبانی ها، برنامه اجرایی، ویژگی های نمونه ها، ظرفیت سازی فردی و سازمانی، نحوه سازگارسازی ها و غیره)
 - ✓ نحوه نهادینه سازی طرح (معیارهای موفقیت، نحوه ارزشیابی، گسترش مقیاس و تثبیت طرح)
 - ✓ اعتباربخشی طرح
- اجرای طرح:

✓ آمادگی برای اجرا:

۱. انتشار و اطلاع رسانی
 ۲. راه اندازی دبیرخانه مرکزی-استانی-مدرسه ای
 ۳. تربیت مدرسان کشوری-استانی
 ۴. آموزش مجریان (مدیران، معلمان و والدین)
 ۵. شناسایی موانع اجرا و رفع آنها
 ۶. تهیه بسته های آموزشی ویژه معلمان
 ۷. ایجاد بسترهای سخت افزاری و نرم افزاری اولیه
- ✓ تدارک پشتیبانی های مالی، انسانی، فنی، فناوری (سخت افزاری و نرم افزاری) لازم
- ✓ اجرای عملی طرح در مدارس نمونه
- ✓ مدیریت بر اجرا در سه سطح مرکز، استان-منطقه و مدرسه
- ✓ پایش و مستندسازی اجرای طرح
- نهادینه سازی طرح
- ✓ ارزشیابی طرح توسط ارزیابان بیرونی
- ✓ تصمیم گیری درباره طرح و نوع گسترش مقیاس آن (توقف، تداوم با وضعیت موجود، تداوم با اصلاحات جزئی یا اساسی)
- ✓ گسترش مقیاس طرح به تمامی مدارس ابتدایی

عوامل سهیم و مؤثر و تعیین سهم و نقش آنان

همانطور که در عنوان طرح ذکر شده است، این طرح به صورت مشارکتی و با مساعدت دست اندرکاران مختلف به شرح زیر انجام خواهد شد:

جدول ۵: عوامل سهیم و مؤثر در دوره پیش دبستانی

عامل مؤثر	نقش	عامل مؤثر	نقش
سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی	حمایت و نظارت بر تولید بسته های آموزشی	سازمان برنامه و بودجه کشور	- تامین اعتبار اجرای طرح در ۵٪ کلاس ها و بودجه ریزی عملیاتی حسب دستاوردها
دانشگاه فرهنگیان	توانمند سازی منابع انسانی دوره و همکاری در تدوین محتوا و تولید بسته های آموزشی	سازمان مدارس و مراکز غیردولتی و توسعه مشارکت های مردمی	- اطلاع رسانی به واحدهای آموزشی - ارایه امکانات و فضای مناسب - همکاری در توانمند سازی منابع
صدا و سیما	اطلاع رسانی و تولید برنامه	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	- نظارت بر حوزه نشر
انجمن اولیا و مربیان	گفتمان سازی و آموزش خانواده ها	سازمان ها و انجمن های مردم نهاد و NGO	- توانمند سازی منابع انسانی - طراحی روش های آموزشی
شهرداری ها) معاونت اجتماعی و فرهنگی (	توانمند سازی منابع اختصاص فضا و امکانات لازم جهت اجرا	وزارت کشور	- حمایت جهت توسعه کمی و کیفی - حضور فعال شورای آموزش و پرورش استان ها در حمایت از اجرای طرح
معاونت برنامه ریزی و توسعه منابع	تخصیص اعتبار	سازمان نوسازی و تجهیز مدارس	- حمایت و پشتیبانی در اجرا
ادارات کل استان ها	هماهنگی و اجرا	ادارات مناطق و نواحی	- هماهنگی و اجرا و نظارت
معاونت توسعه مدیریت	پشتیبانی مالی و منابع انسانی	معاونت پرورشی	- حمایت و پشتیبانی در اجرا

جدول ۶: عوامل سهیم و مؤثر در دوره دبستان

دست اندرکار	نقش	دست اندرکار	نقش
سازمان پژوهش و برنامه ریزی درسی	تدوین محتواها و بسته های آموزشی	معاونت پرورشی	تجهیز کتابخانه مدارس و کلاسی / کمک به تقویت طرح با برگزاری فعالیت های کتاب خوانی و ...
کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	تدوین محتواها و بسته های آموزشی، تجهیز کتابخانه مدارس و کلاسی	سازمان مدارس غیردولتی	همکاری و پیگیری اجرای طرح در مدارس تحت پوشش
نهاد کتابخانه های عمومی کشور	تدوین محتواها و بسته های آموزشی، تجهیز کتابخانه مدارس و کلاسی	ادارات مناطق و نواحی	تشکیل شورای راهبری در سطح منطقه و اجرای وظایف محوله در دستورالعمل
دانشگاه فرهنگیان	آموزش مدرسين و آموزگاران	مرکز سنجش و پایش آموزشی	سنجش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در ابعاد سواد خواندن و نوشتن و آداب و مهارت های زندگی
معاونت توسعه مدیریت	تامین منابع مالی اجرای طرح	پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش	ارزشیابی کلی بسته تحول
سازمان نوسازی و تجهیز مدارس	ایجاد فضای کتابخانه / - تجهیز کلاس ها به کتابخانه کلاسی	انجمن و اولیاء	همکاری در آموزش اولیاء
سازمان استثنایی	همکاری و پیگیری اجرای طرح در مدارس تحت پوشش	ادارات کل استان ها	تشکیل شورای راهبری در سطح استان و اجرای وظایف محوله در دستورالعمل
مدارس	اجرای طرح بر اساس وظایف محوله در دستورالعمل		

جدول زمان بندی

متناسب با فرایندها و مراحل اجرایی طرح مدرسه خوانا، جدول زمان بندی آن به شرح زیر

است:

جدول ۷: جدول زمان بندی طرح

ردیف	محور فعالیت	زمان اجرا
۱	طراحی و تدوین طرح در ابعاد مختلف و اعتباربخشی آن	حداکثر تا پایان خرداد ماه ۹۹
۲	اجرای طرح	آمادگی برای اجرا
		تدارک پشتیبانی های مالی، انسانی، فنی، فناوری
		اجرای عملی طرح در مدارس نمونه
		مدیریت بر اجرا و پایش و مستندسازی اجرا
۳	نهادینه سازی طرح (ارزشیابی، تصمیم گیری و گسترش مقیاس)	مهر ۱۳۹۹ تا تیر ۱۴۰۰

منابع و اعتبارات مورد نیاز

اعتبار موردنیاز برای اجرای این طرح در دوره پیش دبستانی پنجاه میلیارد ریال و در دوره دبستانی صد میلیارد ریال (در مجموع یکصدوپنجاه میلیاردریال) برآورد می شود که لازم است از محل اعتبارات وزارت آموزش و پرورش و یا سایر منابع تأمین گردد.

شاخص‌های پایش و ارزشیابی

الف) پایش و مستندسازی

- پایش و مستندسازی نحوه طراحی و تدوین و اعتباربخشی طرح
- پایش و مستندسازی فرایند انتشار و اطلاع رسانی
- پایش و مستندسازی تربیت مدرسان کشوری استانی
- پایش و مستندسازی آموزش مجریان (مدیران، معلمان و والدین)
- پایش و مستندسازی تهیه بسته های آموزشی ویژه معلمان
- پایش و مستندسازی ایجاد بسترهای سخت افزاری و نرم افزاری اولیه
- پایش و مستندسازی پشتیبانی های مالی، انسانی، فنی، فناوری (سخت افزاری و نرم افزاری) لازم
- پایش و مستندسازی اجرای عملی طرح در مدارس نمونه
- پایش و مستندسازی مدیریت بر اجرا در سه سطح مرکز، استان، منطقه و مدرسه

ب) ارزشیابی

- سنجش اثربخشی طرح در ابعاد مهارت‌های چهارگانه زبانی دانش آموزان با تأکید بر معیارهای سواد خواندن و نوشتن آزمون پرلز، و مهارت های اجتماعی دانش آموزان
- سنجش و ارزشیابی کیفیت اجرای طرح در ابعاد مختلف مانند آموزش و آماده سازی مجریان، اجرای عملی، پشتیبانی های لازم، مدیریت بر اجرا و غیره

